28/09/2026

Ολοκλήρωση του ΣΤ΄ Επιστημονικού Συμποσίου «Ορθοδοξία και Οικουμένη» με θέμα «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ και οι προκλήσεις της εποχής του»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Θεσσαλονίκης

Με τη συμμετοχή Ιεραρχών του Οικουμενικού Θρόνου, πανεπιστημιακών καθηγητών, ερευνητών και εκπροσώπων εκκλησιαστικών, επιστημονικών και ιστορικών φορέων πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, την Παρασκευή 25 και το Σάββατο 26 Σεπτεμβρίου 2026, το ΣΤ΄ Επιστημονικό Συμπόσιο «Ορθοδοξία και Οικουμένη», με γενικό θέμα «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ και οι προκλήσεις της εποχής του».

Οι εργασίες της πρώτης ημέρας φιλοξενήθηκαν στο **Αμφιθέατρο του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών,** ενώ κατά τη δεύτερη ημέρα συνεχίστηκαν στην Αίθουσα Εκδηλώσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Το Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία της συμπλήρωσης τριάντα πέντε ετών από την εκλογή της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στον Οικουμενικό Θρόνο.

Τη διοργάνωση ανέλαβαν από κοινού η Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, η Ιερά Βασιλική Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας, η Ιερά Βασιλική Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Βλατάδων, το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, η Ένωσις Ομογενών εκ Κωνσταντινουπόλεως Β.Ε., η Εταιρεία Μελέτης Ίμβρου και Τενέδου, η Ιμβριακή Ένωση Μακεδονίας–Θράκης, η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών και η Φιλόπτωχος Αδελφότης Ανδρών Θεσσαλονίκης.

Κατά την έναρξη των εργασιών ανανώσθηκε το μήνυμα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου από τον **Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μιλήτου κ. Απόστολο,** καθηγούμενο της Ιεράς Πατριαρχικής Μονής αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας, ο οποίος και ήταν ο εκπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καθ᾽ όλη την διάρκεια του Συμποσίου και ακολούθως, ο Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος, ανέγνωσε χαιρετισμό στους παρευρισκομένους συνέδρους εκ μέρους των διοργανωτών.

Στον χαιρετισμό του, ο Παναγιώτατος καλωσόρισε τους συνέδρους και υπογράμμισε ότι η πραγματοποίηση του Συμποσίου αποτελεί καρπό κοινής μέριμνας και δημιουργικής συνεργασίας εκκλησιαστικών, επιστημονικών και ιστορικών φορέων. Τόνισε, μάλιστα, ότι η μελέτη της ιστορικής μνήμης της Εκκλησίας, όταν γίνεται με επιστημονική ακρίβεια και εκκλησιαστική ευαισθησία, δεν εξαντλείται στην αναδρομή στο παρελθόν, αλλά μπορεί να προσφέρει πολύτιμα κριτήρια για την κατανόηση και την υπεύθυνη αντιμετώπιση των προκλήσεων του παρόντος.

Αναφερόμενος στην προσωπικότητα του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄, ο Παναγιώτατος επισήμανε ότι η πατριαρχική του διακονία συνδέθηκε με μία εποχή βαθύτατων πολιτικών, κοινωνικών και εθνικών μεταβολών. Ο Ιωακείμ Γ΄ κλήθηκε να υπηρετήσει τον Οικουμενικό Θρόνο, να διαφυλάξει την ενότητα και την κανονική τάξη της Εκκλησίας, να αντιμετωπίσει σύνθετα εκκλησιαστικά και εθνικά

ζητήματα, να μεριμνήσει για την παιδεία και τις ορθόδοξες κοινότητες και ταυτόχρονα να τοποθετήσει την Ορθόδοξη Εκκλησία σε δημιουργική επικοινωνία με έναν κόσμο που άλλαζε με ταχύτητα.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης στη διακονία του Ιωακείμ ως Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κατά τα έτη 1874-1878, περίοδο ιδιαίτερης σημασίας τόσο για την τοπική Εκκλησία όσο και για τη μετέπειτα εκκλησιαστική του πορεία. Όπως σημείωσε, στη Θεσσαλονίκη ο Ιωακείμ βρέθηκε αντιμέτωπος με σύνθετες εκκλησιαστικές, κοινοτικές, εκπαιδευτικές και εθνικές προκλήσεις και ανέδειξε στην πράξη τις διοικητικές του ικανότητες, την ποιμαντική του ευαισθησία και τη δυνατότητά του να συνδυάζει την προάσπιση της εκκλησιαστικής τάξης με τη διορατική αντιμετώπιση των ζητημάτων της εποχής.

Ο Παναγιώτατος συνέδεσε, επίσης, τη θεματική του Συμποσίου με τη συμπλήρωση της τριακονταπενταετούς πατριαρχικής διακονίας του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου. Με τον προσήκοντα σεβασμό στις διαφορετικές ιστορικές συνθήκες, αναφέρθηκε σε χαρακτηριστικές αναλογίες που αφορούν τη συνείδηση της ευθύνης του Οικουμενικού Θρόνου, τη μέριμνα για την πανορθόδοξη ενότητα, την ανάδειξη της οικουμενικής διάστασης της Ορθοδοξίας, την καλλιέργεια του διαχριστιανικού και διαθρησκειακού διαλόγου, την προστασία της δημιουργίας και τη διαρκή μαρτυρία των αξιών του Ευαγγελίου στον σύγχρονο κόσμο.

Οι εργασίες της πρώτης ημέρας

Η Α΄ Συνεδρία είχε ως θέμα «Ο Ιωακείμ Γ΄: Πατριαρχική φυσιογνωμία, εθναρχικός ρόλος και εκκλησιαστική διακυβέρνηση» και πραγματοποιήθηκε υπό την προεδρία του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Αμορίου κ. Νικηφόρου, Καθηγουμένου της Ιεράς Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής Μονής Βλατάδων και Προέδρου του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών.

Πρώτος εισηγητής ήταν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μιλήτου κ. Απόστολος, Καθηγούμενος της Ιεράς Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής Μονής Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «Ο ευεργετικός και εθναρχικός ρόλος του Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄». Ακολούθησε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου κ. Ανδρέας, Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, με εισήγηση υπό τον τίτλο «Ιωακείμ Γ΄ και Ορθόδοξη Οικουμένη». Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σελευκείας κ. Θεόδωρος, Καθηγητής της Πατριαρχικής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης, παρουσίασε το θέμα «Η επίλυση του Μητροπολιτικού Ζητήματος της Χαλκηδόνος (Μάρτιος–Ιούνιος 1910) επί Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄».

Στη συνέχεια, ο Πανοσιολογιώτατος Μέγας Εκκλησιάρχης κ. Αέτιος Νικηφόρος, Διευθυντής του Ιδιαιτέρου Πατριαρχικού Γραφείου, ανέπτυξε το θέμα «Μιχαήλ Γ. Θεοτοκάς, Νομικός Σύμβουλος του Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄», ενώ ο

Αρχιμανδρίτης Τιμόθεος Ραϊλάκης Βρανᾶς, Προϊστάμενος της Κοινότητος Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Βαφεοχωρίου Κωνσταντινουπόλεως, παρουσίασε «Άγνωστα βιογραφικά στοιχεία του Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄». Η πρώτη ημέρα ολοκληρώθηκε με συζήτηση επί των εισηγήσεων.

Η δεύτερη ημέρα του Συμποσίου

Οι εργασίες συνεχίστηκαν το πρωί του Σαββάτου 26 Σεπτεμβρίου με τη Β΄ Συνεδρία, με θέμα «Εκκλησιαστική πολιτική, μητροπολιτικά ζητήματα και Πατριαρχικές παρεμβάσεις», υπό την προεδρία του Δρος Βασιλείου Πάππα, Προέδρου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

Ο Καθηγητής Δημήτριος Σταματόπουλος, από το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ανέπτυξε το θέμα «Οι πολιτικοί προσανατολισμοί του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄». Ο Καθηγητής Παναγιώτης Τζουμέρκας, από το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ, αναφέρθηκε στο «Ζήτημα του εκκλησιαστικού καθεστώτος των επαρχιών της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης επί Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄», ενώ ο Θεοχάρης Αναγνωστόπουλος, Επισκέπτης Καθηγητής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, παρουσίασε τη στάση του Ιωακείμ Γ΄ στο αίτημα του ελληνορθόδοξου στοιχείου της Μητροπόλεως Ταρσού και Αδάνων για υπαγωγή στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Ο Επίκουρος Καθηγητής Εμμανουήλ Ξυνάδας ολοκλήρωσε τον κύκλο των εισηγήσεων της συνεδρίας παρουσιάζοντας το μητροπολιτικό

ζήτημα της Ιεράς Μητροπόλεως Ταρσού και Αδάνων μέσα από την ανέκδοτη αλληλογραφία του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄ με τον Πατριάρχη Αντιοχείας Γρηγόριο.

Ακολούθησε η Γ΄ Συνεδρία, με θέμα «Παιδεία, ελληνορθόδοξες κοινότητες και εθνικές προκλήσεις», υπό την προεδρία του Γεωργίου Ξεινού, Προέδρου της Εταιρείας Μελέτης Ίμβρου και Τενέδου.

Ο Καθηγητής Πασχάλης Βαλσαμίδης, από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, παρουσίασε την ανέγερση του σχολικού κτηρίου της Αστικής Σχολής Αγίου Στεφάνου Κωνσταντινουπόλεως κατά τη δεύτερη Πατριαρχία του Ιωακείμ Γ΄, μέσα από ανέκδοτες επιστολές. Ο Δρ Θεολογίας Πολύβιος Στράντζαλης, Πρόεδρος της «Ενώσεως Ομογενών εκ Κωνσταντινουπόλεως Β.Ε.», ανέπτυξε το θέμα της ελληνορθόδοξης εκπαίδευσης στην Κωνσταντινούπολη κατά τη δεύτερη Πατριαρχία του Ιωακείμ Γ΄, με ιδιαίτερη αναφορά στη θεσμική οργάνωση και την εκπαιδευτική ανάπτυξη.

Ο Γεώργιος Κωνσταντινίδης, Δικηγόρος, Αρχιμουσικός και Πρόεδρος της Φιλοπτώχου Αδελφότητος Ανδρών Θεσσαλονίκης, παρουσίασε εισήγηση με θέμα «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ και η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα της Θεσσαλονίκης», ενώ ο Αρχιμανδρίτης Συμεών Αυγουστάκης, Δρ Θεολογίας, αναφέρθηκε στις παρεμβάσεις του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄ στο Μοναστηριακό Ζήτημα της Κρήτης κατά την περίοδο 1900-1903, με βάση τη μαρτυρία του Αρχείου Παρθενίου Κελαϊδή.

Ορθοδοξία, διαχριστιανικές σχέσεις και διεθνής παρουσία

Το απόγευμα πραγματοποιήθηκε η Δ΄ και τελευταία Συνεδρία, με θέμα «Ορθοδοξία, διαχριστιανικές σχέσεις και διεθνής παρουσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου», υπό την προεδρία του Γεωργίου Κωνσταντινίδη, Προέδρου της Φιλοπτώχου Αδελφότητος Ανδρών Θεσσαλονίκης.

Ο Δρ Ιστορίας Θεοδόσιος Κυριακίδης, Πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Θεσσαλονίκης και Επιστημονικός Συνεργάτης της Έδρας Ποντιακών Σπουδών του ΑΠΘ, ανέπτυξε το θέμα «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ μεταξύ οικουμενικής προοπτικής και εκκλησιαστικού ρεαλισμού: η αντιμετώπιση της προπαγάνδας και του προσηλυτισμού». Ο Επίκουρος Καθηγητής Στυλιανός Χαραλαμπίδης παρουσίασε τη συμβολή του Ιωακείμ Γ΄ στις διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, ενώ ο Επίκουρος Καθηγητής Παύλος Σεραφείμ ανέπτυξε το θέμα «Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ Γ΄ και οι διεθνείς σχέσεις της εποχής του: μία σύγχρονη προσέγγιση».

Τον κύκλο των εισηγήσεων ολοκλήρωσε ο Αθανάσιος Τζιερτζής, ΕΔΙΠ του

Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ, με θέμα «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ απέναντι στη Βουλγαρική Εξαρχία μετά το κίνημα των Νεοτούρκων: δημοσιεύματα για το ενδεχόμενο άρσης του Σχίσματος». Μετά τη συζήτηση ακολούθησε η παρουσίαση των συμπερασμάτων και η επίσημη λήξη των εργασιών του Συμποσίου.

Οι δύο ημέρες του Επιστημονικού Συμποσίου ανέδειξαν, μέσα από διαφορετικές αλλά συμπληρωματικές επιστημονικές προσεγγίσεις, την πολυσχιδή προσωπικότητα και την εκκλησιαστική παρακαταθήκη του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄, καθώς και τη σημασία της πατριαρχικής του διακονίας για ζητήματα τα οποία, υπό διαφορετικές ιστορικές συνθήκες, εξακολουθούν να απασχολούν την Εκκλησία. Όπως υπογράμμισε στον χαιρετισμό του ο Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος, η μελέτη του παρελθόντος αποκτά το πλήρες νόημά της όταν δεν περιορίζεται στην ανάμνηση, αλλά μεταβάλλεται σε ευθύνη για το παρόν και σε δημιουργική προοπτική για το μέλλον.

Την λήξη του Συμποσίου, κήρυξε Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μιλήτου κ. Απόστολος, εκ μέρους των διοργανωτών, τονίζοντας την σπουδαία προσφορά του αοιδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου κυρού Ιωακείμ του Γ΄ του Μεγαλοπρεπούς προς την το γένος και την Εκκλησία.

Τέλος, μπροστά στο άγαλμα του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄, το οποίο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Βογατσικού και Μητροπόλεως, προ του Μητροπολιτικού Μεγάρου Θεσσαλονίκης, τελέστηκε Τρισάγιο στη μνήμη του αοιδίμου Πατριάρχου. Το Τρισάγιο τέλεσε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μιλήτου κ. Απόστολος, Καθηγούμενος της Ιεράς Πατριαρχικής και Σταυροπηγιακής Μονής Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

